

Świat dźwięków

► **MIEJSCE:** sala przedszkolna

► **POMOCE:**

- obręcze (tyle, ile jest dzieci)
- rysunki przedstawiające światła na sygnalizatorze (ilustracje dołączone do książki)
- bębenek, grzechotka oraz inne dowolne instrumenty perkusyjne
- nagranie skocznej muzyki lub walca
- dzwonki
- lina
- dźwiękowe jajka: 10 plastikowych opakowań po jajkach niespodziankach – 5 par takich samych dźwięków – monety, groch, kostki do gry, sól, spinacze biurowe
- 3 balony nadmuchane do takiego samego poziomu – w jednym trochę soli, w drugim trochę ryżu, w trzecim kilka plastikowych patyczków
- pudełko papierowe, plastikowe i metalowe – w każdym monety (np. jednogroszówki) lub guziki
- nagrania odgłosów: miauczenie kota, sygnał karetki pogotowia, dźwięki: jadącego pociągu, dzwoniącego telefonu, lecącego helikoptera, włączonej wiertarki, spustu migawki aparatu fotograficznego, dźwięki wydawane przez: mikser, klakson, odkurzacz, włączoną suszarkę do włosów

► **CELE DYDAKTYCZNE ZAJĘĆ:**

- doskonalenie prawidłowej reakcji na sygnały dźwiękowe i pauzy
- nauka znaczenia sygnalizacji świetlnej
- kształtowanie umiejętności rozróżniania wysokości dźwięku
- kształtowanie umiejętności rozróżniania barwy dźwięku
- nauka dostosowania ruchu do tempa gry na bębnie
- zdobywanie wiedzy, że dźwięki można wydobywać na różne sposoby (głosem, przez różne materiały, grając na różnych instrumentach itp., także odtwarzane z odtwarzacza)
- kształtowanie umiejętności identyfikacji dźwięków odtwarzanych przez urządzenie elektroniczne
- doskonalenie umiejętności dostosowywania się do poleceń

► **CELE TERAPEUTYCZNE ZAJĘĆ:**

- stymulowanie systemu słuchowego
- stymulowanie systemu przedsionkowego
- rozwijanie sprawności motorycznej
- usprawnianie koordynacji słuchowo-ruchowej w zakresie odbioru rytmów
- usprawnianie koordynacji wzrokowo-ruchowej i ruchowo-słuchowej

► **METODY PRACY:** praktycznego działania, podająca, elementy integracji sensorycznej

► **FORMY PRACY:** zbiorowa, indywidualna

Przebieg zajęć

1 Wprowadzenie

Poproś dzieci, aby usiadły w kole na dywanie. Wyjaśnij, że za chwilę będziesz wypowiadać różne słowa na powitanie i prosisz dzieci, o których mowa, o powstanie i wykonanie głębokiego ukłonu. Powitaj dzieci słowami:

*Witam tych, którzy mają na sobie coś zielonego,
witam tych, którzy lubią czekoladę,
witam tych, którzy lubią rysować,
witam tych, którzy mają rodzeństwo,
witam tych, którzy lubią się huśtać na huśtawce,
witam tych, którzy mają dobry humor.*

Następnie powiedz dzieciom, że za chwilę będziecie bawić się dźwiękiem. Poproś, aby zwróciły uwagę na to, ile różnych dźwięków jest wokół.

2 Sygnalizatory – zabawa orientacyjno-porządkowa (wzrokowo-ruchowa)

Powiedz dzieciom, że będą teraz kierowcami samochodów. Zapytaj, czy wiedzą, co oznaczają światła na sygnalizatorach: zielone, żółte i czerwone. Jeśli będzie taka potrzeba, wyjaśnij. Następnie rozdaj dzieciom obręcze, powiedz, że są to kierownice. Wyjaśnij zasady zabawy: będziesz pokazywać kartki z kolorami świateł sygnalizatora. Kiedy pokażesz kartkę ze światłem zielonym, dzieci mają biegać po sali w jednym kierunku i naśladować dźwięk silnika jadącego samochodu. Przy żółtym świetle mają się zatrzymać i zatrąbić (wykonywać gest i naśladować dźwięk wydawany przez klakson). Kiedy zaprezentujesz kartkę z czerwonym światłem, dzieci powinny zatrzymać się w ciszy i stać bez ruchu.

3 Krok po kroku w stronę dźwięku – ćwiczenie słuchowo-ruchowe

To ćwiczenie powinno być realizowane w przestronnej sali. Poproś dzieci, aby ustawiły się na środku pomieszczenia, niezbyt blisko siebie, i zamknęły oczy. Powiedz, że kiedy usłyszą dźwięk grzechotki, mają za zadanie podążać za nim powoli, małymi kroczkami. Co kilka sekund zmieniaj miejsce, z którego będziesz wydobywać dźwięk grzechotki, przechodź szybko np. na drugi koniec sali. Obserwuj dzieci i zwracaj uwagę na ich bezpieczeństwo.

4 Serduszko – zabawa pobudzająco-hamująca przy skocznej muzyce lub walcu

Zapytaj dzieci, czy wiedzą, gdzie znajduje się ich serce, niech położą tam rękę (jeśli trzeba, pokaż dzieciom, gdzie znajduje się serce). Następnie zachęć dzieci, aby tańczyły po całej sali w rytm muzyki. Gdy przewiesz odtwarzanie utworu, dzieci powinny zastygnać w pozycji, w której tańczyły. Kiedy znów włączysz melodię, dzieci mogą kontynuować taniec. Po zabawie poproś, aby dzieci przyłożyły rękę do serca i poczuły, jak ono bije. Zaproponuj, aby spróbowały wybić rytm serca na swojej klatce piersiowej.

5 Wysoki i niski – zabawa słuchowo-ruchowa (różnicowanie dźwięków)

Zagraj na dzwonkach dźwięk wysoki, a następnie niski (wyraźnie różnicując wysokości dźwięku). Zapytaj dzieci, który dźwięk był wysoki. Zagraj te same dźwięki ponownie i zapytaj, który z nich był niski.

Zagraj jeszcze raz, tym razem zmieniając kolejność dźwięków, i zapytaj, który dźwięk był niski, a który wysoki. Wybierz dwoje dzieci i daj im linę. Poproś, aby ją naciągnęły,

stając po przeciwnych stronach na środku sali. Dzieci powinny trzymać linę mniej więcej na wysokości swoich kolan. Poproś resztę grupy o ciszę i podaj instrukcję: *Jeśli usłyszysz niski dźwięk, przejdź pod liną, jeśli wysoki – nad liną*. Dzieci kolejno przechodzą według instrukcji. Co jakiś czas zmieniaj trzymających linę.

6 Dźwiękowe jajka – ćwiczenie słuchowe (różnicowanie dźwięków)

Zaproś dzieci, aby usiadły w kole. Powiedz, że bardzo ważne jest, aby podczas wykonywania tego ćwiczenia zachowały ciszę. Wyjmij przygotowane wcześniej dźwiękowe jajka wykonane z plastikowych opakowań po jajkach niespodziankach. Najpierw potrząsaj każdym z dziesięciu jajek po kolei tak, aby dzieci zapoznały się z wydawanymi przez nie dźwiękami. Potem wybieraj po dwa jajka i potrząsaj nimi – najpierw jednym, potem drugim. Pytaj dzieci, czy usłyszały takie same dźwięki, czy różne. Zadaniem dzieci jest znalezienie pary jajek wydających takie same dźwięki. Zabawa trwa dotąd, aż wszystkie pary dźwiękowe zostaną rozpoznane przez dzieci.

Jeśli zadanie się udało, zaproponuj utrudnienie. Weź dwa jajka i potrząśnij nimi jednocześnie. Poproś dzieci, aby wsłuchały się i powiedziały, czy dźwięki wydawane przez jajka były takie same, czy różne. Dla ułatwienia możesz wyznaczać dziecko, które będzie odpowiadać. Poproś, aby podeszło bliżej Ciebie, będzie wtedy lepiej słyszeć dźwięki.

7 Szybko, wolno – zabawa ruchowo-słuchowa (różnicowanie tempa)

Poproś dzieci, aby ustawiły się luźno w sali. Następnie powiedz, aby dostosowały chód do rytmu wybijanego przez ciebie na bębenu. Najpierw zagraj na bębenu tempo marszowe – dzieci maszerują, następnie zmień tempo na wolniejsze – dzieci chodzą powoli, potem na jeszcze wolniejsze tak, by musiały zatrzymywać się z każdym wy krokiem, następnie na bardzo szybkie, aby biegały truchtem. Dalej zmieniaj tempo dowolnie.

8 Taki sam dźwięk czy inny? – ćwiczenie różnicowania słuchowego

Poproś dzieci, aby usiadły w kole. Pokaż im trzy jednakowo nadmuchane balony wypełnione: jeden niewielką ilością soli, drugi – ryżu, trzeci – plastikowymi patyczkami. Kolejno potrząśnij każdym z nich. Zapytaj, czy dźwięki, które wydają te balony, są takie same, czy różne. Zapytaj dlaczego. Pozwól dzieciom odgadnąć, co jest w balonach.

Następnie weź trzy pudełka (papierowe, plastikowe i metalowe) wypełnione monetami albo guzikami (do wyboru). Potrząśnij kolejno każdym pudełkiem. Zapytaj dzieci, czy pudełka wydają takie same, czy różne dźwięki. Potem pozwól dzieciom zajrzeć do pudełek. Zapytaj, dlaczego potrząsane pudełka wydawały różne dźwięki, skoro w każdym pudełku jest to samo. Pokieruj rozmową tak, aby dzieci odkryły, że dźwięk jest zależny od rodzaju pudełka, a nie od jego zawartości. Możesz odwołać się do ćwiczenia z „dźwiękowymi jajkami” – pokaż dzieciom, co się w nich znajduje, zaprezentuj dźwięki wydawane przez dany materiał.

9 Słuchamy i wesoło się ruszamy – zabawa ruchowo-słuchowa

Wyjaśnij dzieciom zasady zabawy – gdy usłyszą dźwięk instrumentu perkusyjnego, mają spacerować po sali. Kiedy instrument umilknie, powinny wykonać podane przez Ciebie polecenie.

- *Skaczcie na jednej nodze.*
- *Turlajcie się.*
- *Obróćcie się trzy razy.*

- *Stańcie na jednej nodze tak jak bocian, wyprostujcie ręce i stwórzcie z nich dziób bociana.*
- *Postarajcie się iść tyłem – wszyscy w jednym kierunku.*

10 Co to za odgłosy? – identyfikacja dźwięków

Poproś dzieci, aby uważnie słuchały dźwięków, które będziesz im prezentować z odtwarzacza lub z internetu, i spróbowały odgadnąć, co to za odgłosy. Najpierw odtwórz odgłos miauczącego kota i wyznacz dziecko do odpowiedzi. Odtwarzaj kolejne dźwięki (wymienione w pomocach) i pytaj dzieci, co słyszą.

Po zakończeniu zabawy podaj zadanie dla chętnych: *Kto pamięta, ile dźwięków słyszeliśmy w tym zadaniu?*

11 Zakończenie

Zapytaj dzieci, czy oprócz dźwięków, które usłyszały w czasie zajęć, zwróciły uwagę na inne odgłosy, np. powstające podczas chodzenia. Zwróć uwagę na bogactwo dźwięków w codziennym doświadczeniu dzieci, np. wszystkie polecenia wypowiedziane przez Ciebie, dźwięki wydawane podczas rozmowy (dźwięki mowy), odgłos odstawiania rzeczy itp. także są dźwiękami. Poproś dzieci, żeby zaproponowały, jak można wydobyć dźwięk za pomocą ciała (np. *klaskanie, uderzanie dłońmi o uda, pocieranie dłoni, pocieranie dłoni o ubranie, tupanie, parskanie, stukanie zębami, kasłanie* itp.).

Na koniec poproś dzieci, aby w drodze powrotnej do domu zwróciły uwagę na dźwięki otoczenia, niech zapamiętają ich jak najwięcej i opowiedzą o nich na następnym spotkaniu.